

**Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут»**

Кафедра економічного аналізу та обліку

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи з дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»
для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Харків

2017

**Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу та обліку.
Протокол № 4 від 24.04.2017 р.**

Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування» / Укл. Т.В. Давидюк. – Харків: НТУ «ХПІ», 2017. – 31 с.

ВСТУП	4
1. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	5
2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З РОЗПОДІЛОМ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. ЗМІСТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	6
3.1. Поглиблене вивчення лекційного матеріалу	7
3.2. Підготовка реферату на обрану згідно із завданням тему	20
3.3. Розробка тематичного кросворду на професійну тематику	23
3.4. Робота над есе «Портрет сучасного бухгалтера»	25
4. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	27
ДОДАТКИ	28

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності»: формування у майбутніх спеціалістів за професійним спрямуванням з обліку і оподаткування системних знань з концептуальних основ з обліку і аудиту, системи вищої економічної освіти для забезпечення знайомства студентів з особливостями майбутньої професії.

Предметом вивчення курсу є організація професійної підготовки фахівців з обліку і оподаткування з урахуванням світових освітніх тенденцій. Охоплює розгляд міжнародних освітніх стандартів для професійних бухгалтерів, організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах та, зокрема, в НТУ «ХП»; характеристику дисциплін, які вивчаються студентами спеціальності з обліку і оподаткування; процесу організації самостійної роботи студента; теоретичні і практичні аспекти планування кар'єрного розвитку і процесу пошуку роботи.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій.

Володіння навчальною програмою з курсу «Вступ до спеціальності» передбачає вміння студента самостійно працювати, думати, осмислювати матеріал, сприймати нове, засвоювати його та вміти застосовувати свої знання в майбутньому навчанні в НТУ «ХП».

Навчальним планом підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» і робочою програмою з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» передбачена самостійна робота в обсязі 96 годин. Із збільшенням обсягу інформації збільшується потреба в самостійній роботі: не все, що варте уваги, може увійти до лекційного курсу.

У процесі самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності» студенти мають поглиблювати свої знання навчального матеріалу, який вивчали під час аудиторних занять. Тому на самостійне опрацювання виноситься більш глибока проробка кожного навчального елемента, що входить до програми навчальної дисципліни.

Студенти мають набути навичок не лише самостійної навчальної, а й науково-дослідницької та творчої роботи. Організація самостійної роботи студентів передбачає систематичне використання навчальних матеріалів аудиторних занять, а також підручників, навчальних посібників і різноманітних джерел професійної інформації: енциклопедії, довідника, статистичного збірника, наукової монографії і статей, науково-популярної і періодичної літератури тощо. Доцільним є також використання різноманітної інформації з мережі Інтернет.

1. ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Сутність бізнесу та його види. Підприємство як організаційна структура підприємництва. Господарські товариства в Україні. Принципи та умови організації бізнесу в Україні

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: МОВА БІЗНЕСУ

Бухгалтерський облік: сутність, ціль і роль в сучасному житті. Види бухгалтерського обліку. Історія бухгалтерського обліку. Сучасний бухгалтерський облік.

ТЕМА 3. ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА

Основні професійні вимоги до бухгалтерів та їх функціональні обов'язки. Посади, які займають фахівці з обліку і оподаткування. Завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до фахівців з обліку і оподаткування. Сучасні професійні вимоги до бухгалтерів.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА ПРОФЕСІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Зміст Міжнародних освітніх стандартів для бухгалтерів. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Міжнародні й національні професійні організації бухгалтерів.

ТЕМА 5. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Податки: основна термінологія, цілі і ефекти. Відношення між базою, ставкою і доходом. Історія податків. Місцеві податки. Державні податки.

ТЕМА 6. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основні поняття та роль економічного аналізу. Історія та перспективи розвитку економічного аналізу. Мета, завдання та основні категорії економічного аналізу. Зв'язок економічного аналізу з іншими науковими дисциплінами

ТЕМА 7. КАР'ЄРНИЙ РОЗВИТОК І ПРОЦЕС ПОШУКУ РОБОТИ

Процес кар'єрного розвитку. Кроки та етапи пошуку роботи. Кроки самооцінки. Проведення повної самооцінки.

ТЕМА 8. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» В НТУ «ХПІ»

Навчальний план. Навчальна і робоча програми кафедри економічного аналізу та обліку НТУ «ХПІ». Організація контролю якості знань студентів. Державна атестація студентів.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З РОЗПОДІЛОМ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Змістовий модуль 1. Облік і оподаткування: основні поняття, сфера діяльності людей, галузь науки		
Тема 1. Організація бізнесу в Україні	12	17
Тема 2. Бухгалтерський облік: мова бізнесу	12	18
Тема 3. Професія бухгалтера	12	17
Тема 4. Міжнародні освітні стандарти для професійних бухгалтерів та професійні організації	12	18
Змістовий модуль 2. Підготовка фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування» та їх кар'єрний розвиток		
Тема 5. Система оподаткування в Україні	12	18
Тема 6. Аналіз господарської діяльності	12	17
Тема 7. Кар'єрний розвиток і процес пошуку роботи	12	17
Тема 8. Підготовка фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування» в НТУ «ХПІ»	12	16

3. ЗМІСТ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст самостійної роботи студента визначають навчальною програмою вивчення конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача. Самостійна робота студентів охоплює:

1. Підготовку до аудиторних занять шляхом поглибленого вивчення лекційного матеріалу.
2. Виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру, зокрема підготовку рефератів на обрані теми.
3. Виконання творчих робіт, зокрема розробку тематичного кросворду на професійну тематику та написання есе «Портрет сучасного бухгалтера».
4. Підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до двох поточних модульних контрольних робіт.

3.1. Поглиблене вивчення лекційного матеріалу

У процесі самостійної роботи студенти опрацьовують лекційний матеріал. Даний вид самостійної роботи здійснюють у формі:

- ✓ роботи з бібліотечними каталогами;
- ✓ опрацювання студентами наукової літератури з окремих тем;
- ✓ вивчення наукової монографічної літератури;

- ✓ роботи з довідковою літературою (енциклопедія, словник, статистичний довідник тощо), що містять професійну інформацію щодо обліку і оподаткування;
- ✓ конспектування рекомендованої літератури з навчальної дисципліни;
- ✓ роботи з професійними періодичними виданнями з обліку і оподаткування;

Змістовий модуль 1. Облік і оподаткування: основні поняття, сфера діяльності людей, галузь науки

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- ✓ основні положення Закони України «Про акціонерні товариства», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про господарські товариства»;
- ✓ загальні відомості про форми та види діяльності;
- ✓ розуміти суть власності та форми власності
- ✓ знати види підприємств і їх об'єднань в Україні;
- ✓ розуміти особливості кадрової політики підприємств;
- ✓ знати особливості діяльності господарських товариств різних видів;
- ✓ знати принципи та умови організації бізнесу;
- ✓ розуміти, у яких випадках необхідно придбавати патент, а в яких – ліцензію для здійснення господарської діяльності;
- ✓ знати коли і як підприємство може припинити свою діяльність.

Рекомендована література:

1. Основи бізнесу: Навчальний посібник. / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця, К.В. Романчук. – 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2004. – 364 с.
2. Боримська К.П., Глушук О.М., Собчак Б., Дударєва К.О., Яковець Г.Ю. Основи бізнесу для бухгалтерів: Навчальний посібник/ За ред. Ф.Ф.Бутинця, Ч.І. - Ж.: ЖДТУ, 2009. - 288с.
3. Закон України “Про акціонерні товариства”
4. Закон України “ Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”
5. Закон України “Про господарські товариства”
6. Ларіна Я.С., Мочерний С.В., Фомішина В.М., Чеботар С.І. Основи бізнесу: навч. посібник. — К. : ВЦ "Академія", 2009. — 384с.
7. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: навч. посібник. — 3-тє вид., стер. — К. : Видавничий Центр "Академія", 2009. — 504с.
8. Іванюта С.М., Іванюта В.Ф. Підприємництво та бізнес-культура: Навчальний посібник. - К.: Центр навч. л-ри, 2007. - 288с.

9. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Камінська Т. М., Макуха С. М., Броницька В. В., Дарнопих Г. Ю. Основи економічної теорії: підруч. для студ. ВНЗ / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / Л.С. Шевченко (заг.ред.). — Х. : Право, 2008. — 447с.

Питання для самоконтролю знань:

1. У чому полягає сутність поняття “економіка”? Охарактеризувати його складові.
2. Що є рушійною силою економіки?
3. Що таке бізнес і що є його економічною основою?
4. Що таке стратегія та тактика бізнесу?
5. У чому різниця між поняттями “бізнес”, “підприємництво”, “діло”?
6. Які є форми бізнесу? В чому їх сутність?
7. Що таке власність? Які існують форми власності в Україні?
8. Розкрийте сутність поняття “юридична особа”, “фізична особа” та “підприємство”.
9. Розкрийте сутність класифікації юридичних осіб відповідно до вимог чинного законодавства.
10. Як слід обирати назву підприємства?
11. Які види підприємств в Україні Ви знаєте?
12. Які види об’єднань підприємств в Україні Ви знаєте?
13. Дайте визначення поняттю “договір”?
14. Які види договорів працівників з адміністрацією Ви знаєте? Назвіть їх особливості.
15. У чому полягає сутність кадрової політики підприємства?
16. Пояснити необхідність мотивації працівників.
17. Охарактеризуйте форми оплати праці.
18. Розкрити сутність поняття “господарське товариство”. Назвати й охарактеризувати види господарських товариств, які діють в Україні.
19. На підставі яких установчих документів створюються і діють господарські товариства? Хто може бути учасником і засновником господарських товариств?
20. Охарактеризувати основні засади діяльності ТзОВ, ТзДВ, повних та командитних товариств. Провести їх порівняльний аналіз.
21. Розкрити сутність поняття “акціонерне товариство”. Назвати переваги та недоліки створення і діяльності ПАТ і ПрАТ.
22. Що таке статутний капітал, установчі документи та яке їх призначення?
23. Назвати випадки, коли необхідно придбавати патент, а коли – ліцензію для здійснення господарської діяльності підприємства.
24. Яким чином може бути припинено діяльність підприємства?

ТЕМА 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: МОВА БІЗНЕСУ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- ✓ державне регулювання бухгалтерського обліку в Україні;

- ✓ основні положення Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- ✓ загальні відомості про національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку;
- ✓ загальні відомості про Міжнародні стандарти обліку і звітності;

Рекомендована література:

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів, що навчаються за освітньо-проф. програмою підготовки бакалавра з економіки зі спеціальності «Облік і аудит» / Житомирський інженерно-технологічний ін-т. — 2-е вид., доп. і перероб. — Житомир : ПП «Рута», 2001. — 512с.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. // Урядовий кур'єр, 1999, 09, 01.09.99 № 162.
3. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: підручник. — К. : Знання, 2007. — 469с.
4. Казанова М. Профессия «Бухгалтер». — Х. : Фактор, 2008. — 192с.
5. Усач Б.Ф. Аудит за міжнародними стандартами: монографія. — К. : Знання, 2005. — 247с.
6. Харламова О.В. Вступ до спеціальності «Облік і аудит»: Навчальний посібник. - Х.: ХНАМГ, 2009 - 162 с.
7. Чебанова Н. В., Чупырь Т., Чупырь В. Организация бухгалтерского учета. — Х. : Фактор, 2008. — 480с.

Питання для самоконтролю знань:

1. В якому році з'явився герб бухгалтерів?
2. Хто є засновником бухгалтерського герба?
3. В якому році бухгалтерський герб був затверджений Міжнародним конгресом бухгалтерів?
4. Які фігури розміщені на гербі бухгалтерів і що вони означають?
5. Що є складовими частинами облікової інформації?
6. Що таке «бухгалтерський ланцюг»?
7. Дайте визначення поняття «первинний документ».
8. Дайте визначення поняття «обліковий регістр».
9. Дайте визначення поняття «звітність».
10. Охарактеризуйте вимоги до організації роботи працівників обліку.
11. У чому полягає мета наукової організації праці бухгалтера?
12. Чиєю компетенцією є організація бухгалтерського обліку на підприємстві?
13. Сформулюйте, що розуміють під «організацією праці людей, зайнятих бухгалтерським обліком».
14. У чому суть поділу праці бухгалтерського персоналу?

15. У чому суть кооперування праці бухгалтерського персоналу?
16. Перелічить форми організації бухгалтерського обліку відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»?
17. Назвіть типи організаційної структури апарату бухгалтерського обліку.
18. Охарактеризуйте лінійну структуру організації бухгалтерської служби.
19. Охарактеризуйте лінійно-штабну структуру організації бухгалтерської служби.
20. Охарактеризуйте комбіновану структуру організації бухгалтерської служби.
21. Назвіть види відповідальності бухгалтера.
22. Розкрийте сутність дисциплінарної відповідальності.
23. Яким чином реалізується дисциплінарна відповідальність?
24. Що таке «трудова дисципліна»?
25. Розкрийте сутність матеріальної відповідальності.
26. В яких межах може застосовуватися матеріальна відповідальність до бухгалтера?
27. За яких умов бухгалтера може бути притягнуто до повної матеріальної відповідальності?
28. Розкрийте сутність кримінальної відповідальності.
29. Що є підставою для кримінальної відповідальності?
30. За які порушення бухгалтера може бути притягнуто до кримінальної відповідальності?
31. Які покарання передбачені в межах кримінальної відповідальності?
32. Що розуміють під зловживанням владою або службовим становищем?
33. Що розуміють під службовою недбалістю?
34. Розкрийте сутність адміністративної відповідальності.
35. Що розуміють під адміністративним правопорушенням?
36. Які покарання передбачені в межах адміністративної відповідальності?
37. За які порушення бухгалтера може бути притягнуто до адміністративної відповідальності?
38. Який вид відповідальності найпоширеніший серед бухгалтерів?
39. Який документ регламентує державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні?
40. Що є метою державного регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні?
41. Який орган чи установа здійснює загальне керівництво господарським обліком в Україні?
42. Який орган чи установа регулює питання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності?
43. У чому полягають методологічні функції Міністерства фінансів України?

44. Які функції покладені на Методологічну раду з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України?
45. Яким документом визначено правові засади бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні?
46. На які суб'єкти господарювання поширюються положення Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»?
47. Що згідно із Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності?
48. Дайте визначення поняття «принцип бухгалтерського обліку»?
49. Назвіть основні принципи бухгалтерського обліку в Україні?
50. Чи може вестися бухгалтерський облік і складатися фінансова звітність в іноземній валюті?
51. Хто несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві?
52. Які форми включає фінансова звітність і ким встановлюється порядок їх заповнення?
53. Дайте визначення поняття «національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО)».
54. Як П(С)БО співвідносяться з МСБО і МСФЗ?
55. Чим обумовлена необхідність розробки єдиних стандартів фінансової звітності?
56. Скільки видано Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і скільки з них діють?
57. Чим відрізняються Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку від Міжнародних стандартів фінансової звітності?
58. Чи мають Міжнародні стандарти фінансової звітності правову чи іншу перевагу над національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку певних країн?
59. Для чого сьогодні використовують Міжнародні стандарти фінансової звітності?
60. У чому полягають переваги впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні?

ТЕМА 3. ПРОФЕСІЯ БУХГАЛТЕРА

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- ✓ посади, що займають фахівці з обліку і аудиту;
- ✓ завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до фахівців відповідних посад: конторський службовець (бухгалтерія), рахівник, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, касир (на підприємстві, в установі, організації),

бухгалтер, економіст з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності, бухгалтер-ревізор, аудитор, бухгалтер (з дипломом спеціаліста), головний бухгалтер;

- ✓ сучасні професійні вимоги до бухгалтерів;
- ✓ права бухгалтера як найманого працівника;
- ✓ посадові права бухгалтера і головного бухгалтера;
- ✓ організація праці в бухгалтерії;
- ✓ дисциплінарна, матеріальна, адміністративна, кримінальна відповідальність сучасного бухгалтера;
- ✓ Кодекс етики професійних бухгалтерів;
- ✓ загальне застосування Кодексу, фундаментальні принципи;
- ✓ професійні бухгалтери-практики: професійне призначення, конфлікт інтересів, повторні висновки, гонорари та інші типи винагороди, маркетинг професійних послуг, подарунки та знаки гостинності, зберігання активів клієнта, об'єктивність і незалежність;
- ✓ професійні бухгалтери в бізнесі: потенційні конфлікти, складання та подання інформації, достатня компетентність, фінансові інтереси, заохочення.

Рекомендована література:

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів, що навчаються за освітньо-проф. програмою підготовки бакалавра з економіки зі спеціальності «Облік і аудит» / Житомирський інженерно-технологічний ін-т. — 2-е вид., доп. і перероб. — Житомир : ПП «Рута», 2001. — 512с.
2. Казанова М. Профессия «Бухгалтер». — Х. : Фактор, 2008. — 192с.
3. Наказ Державного комітету з питань технічного регулювання й споживчої політики «Класифікатор професій ДК 003:2005» № 375 від 26.12.2005 р.
4. Усач Б.Ф. Аудит за міжнародними стандартами: монографія. — К. : Знання, 2005. — 247с.
5. Харламова О.В. Вступ до спеціальності «Облік і аудит»: Навчальний посібник. - Х.: ХНАМГ, 2009 - 162 с.
6. Чебанова Н. В., Чупырь Т., Чупырь В. Организация бухгалтерского учета. — Х. : Фактор, 2008. — 480с.

Питання для самоконтролю знань:

1. Назвіть можливі місця роботи випускників, які навчалися за спеціальністю «Облік та аудит».
2. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до конторських службовців (бухгалтерія).
3. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до рахівників.

4. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.
5. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до касирів.
6. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до бухгалтерів.
7. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до економістів з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності.
8. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до бухгалтерів-ревізорів.
9. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до аудиторів.
10. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до бухгалтерів (з дипломом спеціаліста).
11. Розкрийте завдання, обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до головних бухгалтерів.
12. Охарактеризуйте сучасні вимоги до бухгалтерів.
13. Які нові знання потрібні сучасному бухгалтеру?
14. Якими документами визначені основні трудові права працівників?
15. Перелічіть основні посадові права бухгалтера?
16. Які додаткові посадові права має головний бухгалтер у порівнянні з бухгалтером?
17. У чому необхідність Кодексу професійної етики у будь-якій професії?
18. Який орган чи установа є розробником Кодексу етики професійних бухгалтерів?
19. Як Кодекс етики професійних бухгалтерів співвідноситься із законодавством різних країн?
20. Чим обумовлена необхідність Кодексу етики професійних бухгалтерів?
21. Хто є професійним бухгалтером в контексті Кодексу етики професійних бухгалтерів?
22. Чим відрізняються професійний бухгалтер-практик від професійного бухгалтера у бізнесі?
23. На скільки частин поділений Кодекс етики професійних бухгалтерів?
24. Перелічіть та стисло охарактеризуйте фундаментальні принципи, яких повинен дотримуватись професійний бухгалтер.
25. Які існують загрози дотриманню фундаментальних принципів?
26. Наведіть приклади ситуації, в якій порушують принципи професійної етики бухгалтерів.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА ПРОФЕСІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- стандарт вищої освіти;
- Державний стандарт вищої освіти;
- галузеві стандарти вищої освіти;
- засоби діагностики якості вищої освіти.
- стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів;
- мета, галузь використання і розробка МСО;
- концептуальна основа МСО;
- вступні вимоги програми професійної освіти бухгалтерів;
- зміст програм професійної освіти бухгалтерів;
- професійні навички;
- професійні цінності, етика й відносини;
- вимоги до практичного досвіду;
- оцінка професійних здібностей і компетентності;
- постійний професійний розвиток;
- тренінг → освіта → навчання → розвиток;
- програми підвищення кваліфікації: сертифікація аудиторів, CAP, CIPA, DipIFR (ACCA), національні програми;
- Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ);
- професійні організації Америки, Великобританії, Франції та інших держав світу;
- Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України;
- Українська асоціація сертифікованих бухгалтерів і аудиторів (УАСБА);
- Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України;

Рекомендована література:

1. Постанова КМ України № 1719 від 13.12.2006 р. // Офіційний вісник України, 2006, № 50 (25.12.2006), ст. 3333 «Про перелік напрямків, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра».
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: роздуми вченого. – Житомир: ПП “Рута”, 2001. – 100 с. [стор. 62-68].
3. Казанова М. Профессия «Бухгалтер». — Х. : Фактор, 2008. — 192с. [стор. 95-101].
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти / Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти. — К. : Ленвіт, 2006. — 36с.

5. Харламова О.В. Вступ до спеціальності «Облік і аудит»: Навчальний посібник. - Х.: ХНАМГ, 2009 - 162 с.

Питання для самоконтролю знань:

1. Що таке «Стандарт вищої освіти»?
2. З яких елементів складається система стандартів вищої освіти?
3. Які рівні має система стандартів вищої освіти?
4. Які складові включає державний стандарт вищої освіти?
5. Ким затверджується державний стандарт вищої освіти?
6. Які складові включають галузеві стандарти вищої освіти?
7. Поясніть сутність і призначення засобів діагностики якості вищої освіти.
8. Поясніть сутність і призначення навчальних планів.
9. Поясніть сутність і призначення програми навчальних дисциплін.
10. Який орган чи установа є розробником Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів?
11. В якому році було вперше видано Міжнародні стандарти освіти для професійних бухгалтерів?
12. Скільки стандартів включала перша редакція МСО?
13. Скільки Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів існує сьогодні?
14. Дайте визначення та поясніть призначення Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів.
15. В чому полягає мета Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів?
16. Дайте визначення поняття «професійний бухгалтер» в контексті Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів.
17. Дайте визначення поняття «технічний бухгалтерський персонал» в контексті Міжнародних стандартів освіти бухгалтерів.
18. Що розуміють під професійною освітою бухгалтерів?
19. Дайте визначення поняття «професійні знання».
20. Дайте визначення поняття «професійні навички».
21. Дайте визначення поняття «професійні цінності, етика та ставлення».
22. Як називається сукупність професійних знань, навичок, цінностей, етика та ставлення?
23. Дайте визначення поняття «здібності» і поясніть його зміст.
24. Дайте визначення поняття «компетентність» і поясніть його зміст.
25. Як результат навчання виражаються здібності чи компетентність?
26. Як результат виконання виражаються здібності чи компетентність?
27. Властивості, потенціал і опанування – ці ключові поняття, що характеризують: здібність чи компетентність?
28. Дії, факт і демонстрація – ці ключові поняття, що характеризують: здібність чи компетентність?

29. Перелічить види професійних здібностей.
30. Перелічить види компетентності.
31. Розкрийте взаємозв'язок між ключовими поняттями концепцій освіти та розвитку у термінології Комітету з освіти.
32. Як трактують поняття «розвиток» у термінології Комітету з освіти?
33. Як трактують поняття «навчання» у термінології Комітету з освіти?
34. Як трактують поняття «освіта» у термінології Комітету з освіти?
35. Як трактують поняття «тренінг» у термінології Комітету з освіти?
36. Що означає «кваліфікація професійного бухгалтера»?
37. Перелічить всі Міжнародні стандарти освіти професійних бухгалтерів.
38. Коротко розкрийте зміст і призначення кожного МСО.
39. Дайте визначення поняття «постійний професійний розвиток (ППР)» і поясніть його зміст.
40. Обґрунтуйте необхідність підвищення кваліфікації бухгалтерів.
41. Поясніть призначення сертифікації професійних бухгалтерів.
42. Окресліть основні риси процесу сертифікації бухгалтерів в Україні.
43. Які програми сертифікації бухгалтерів існують на рівні країн СНД?
44. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмою CIPA.
45. Наведіть кваліфікаційні вимоги для отримання сертифікатів CAP та CIPA.
46. Які існують в світі класичні атестаційні сертифікати?
47. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмою CPA.
48. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмою ACCA Professional Scheme.
49. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмою Diploma in International Financial Reporting (російською мовою)- (DipIFR (Rus)).
50. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмою CIMA.
51. Розкрийте сутність і процес сертифікації за програмами CPA, CFA, CMA, CIA і FRM, CPA.
52. Що таке Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ)?
53. Як реалізуються основні завдання МФБ?
54. Що таке Євразійська рада сертифікованих бухгалтерів і аудиторів (ЄРСБА) і в чому полягають її основні завдання?
55. Які існують професійні організації бухгалтерів в Америці?
56. Які існують професійні організації бухгалтерів у Великобританії?
57. Які існують професійні організації бухгалтерів у Франції?
58. Охарактеризуйте історичні кроки становлення, сучасне положення і особливості діяльності Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ).

59. Охарактеризуйте історичні кроки становлення, сучасне положення і особливості діяльності Української асоціації сертифікованих бухгалтерів і аудиторів (УАСБА).

60. Охарактеризуйте історичні кроки становлення, сучасне положення і особливості діяльності Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України.

Змістовий модуль 2. Підготовка фахівців зі спеціальності «Облік і оподаткування» та їх кар'єрний розвиток

ТЕМА 5. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- історію зародження податків;
- сутність бази, ставки і доходу;
- функції податків;
- види податків;
- Податковий кодекс України;
- Закон України “Про систему оподаткування”;
- Закон України “Про акцизний збір”;
- Закон України “Про податок на додану вартість”;
- Закон України “Про державний бюджет”;
- Закон України “Про податок з доходів фізичних осіб”.

Рекомендована література:

1. Боримська К.П., Глушук О.М., Собчак Б., Дударєва К.О., Яковець Г.Ю. Основи бізнесу для бухгалтерів: Навчальний посібник/ За ред. Ф.Ф.Бутинця, Ч.1. - Ж.: ЖДТУ, 2009. - 288с.
2. Іванюта С.М., Іванюта В.Ф. Підприємництво та бізнес-культура: Навчальний посібник. - К.: Центр навч. л-ри, 2007. - 288с.
3. Нечай Н.В. Нариси з історії оподаткування. – К.: “Вісник податкової служби України”, 2002. – 144 с.
4. Бечко П. К., Захарчук О. А. Основи оподаткування: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. К. Бечко, О. А. Захарчук — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 168 с.
5. Завгородній В. П. Податки та податковий контроль в Україні., К.: А.С.К., 2003. — 620 с.
6. Мельник В. М., Грицаєнко І. А., Іванишина О. С. Оподаткування підприємницької діяльності: Навч. посібник. — К., 2003. — 301 с.
7. Мельник П. В. Розвиток податкової системи в перехідній економіці: Навчальний посібник. —К., 2004.— 156 с.

8. Податки в Україні: від каральної до стимулюючої функції: Зб. наук. ст. / За ред. Я. А. Жаліла. — К.: Альтерпрес, 2003. — 120 с.

Питання для самоконтролю знань:

1. Що таке податки? Навести приклади.
2. У чому полягає економічний зміст податків?
3. Назвати та охарактеризувати функції податків.
4. Що таке система оподаткування?
5. Назвати основні елементи системи оподаткування та охарактеризувати їх.
6. Чим відрізняються суб'єкти оподаткування від суб'єктів податкових правовідносин?
7. За якими ознаками класифікують податки?
8. Назвати та охарактеризувати основні види податків.
9. Які існують методи стягнення податків?
10. Що таке державний бюджет України?

ТЕМА 6. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- визначальні риси економічного аналізу;
- зміст, функції та завдання економічного аналізу;
- соціальне значення економічного аналізу;
- основні функції економічного аналізу;
- основні завдання економічного аналізу;
- місце економічного аналізу в управлінні.

Рекомендована література:

1. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу: Підручник. — К.: КНТЕУ, 2005. — 411 с.
2. Економічний аналіз: Навч. посібник. / М.А. Болюха, В.З. Бучевський, М.Л. Горбуток; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.
3. Житная И.П. и др. Теория экономического анализа. — Луганск, 2004. — 366 с.
4. Завьялова З.М. Теория экономического анализа. Курс лекций. — М: Финансы и статистика, 2002. — 192 с.
5. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика. — Рівне: НУВГП, 2005. — 369 с.
6. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: — 2-ге вид., перероб. та доп. — К.: ЦНЛ, 2005. — 472 с.
7. Мних Є.В. Економічний аналіз на промисловому підприємстві. — К.: “Інститут змісту і методів навчання”, 1996. — 236 с.
8. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. — Тернопіль: Економічна думка, 2001. — 454 с.

9. Савицкая Г.В. Экономический анализ: Учеб. – 9-е изд.; испр. – М.: Новое знание, 2004. – 640 с.

10. Теорія економічного аналізу. Опорний конспект лекцій. / Укладачі: Є.В. Мних, А.Д. Бутко. – К: КНТЕУ, 2006. – 80 с.

Питання для самоконтролю знань:

1. Охарактеризувати аналіз як спосіб розвитку економічного мислення.
2. Пояснити сутність діалектичного тандему “аналіз-синтез”.
3. Назвати та охарактеризувати, за допомогою яких методів пізнання відбувається перехід від аналізу до синтезу.
4. Розкрити зміст економічного аналізу.
5. Охарактеризувати основні функції економічного аналізу.
6. Вказати завдання, що постають перед економічним аналізом.
7. Розкрити визначальні риси економічного аналізу.
8. Вказати, яке місце і роль аналізу в системі управління підприємством.

ТЕМА 7. КАР’ЄРНИЙ РОЗВИТОК І ПРОЦЕС ПОШУКУ РОБОТИ

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- теоретичні засади розвитку ділової кар’єри на підприємстві;
- методи пошуку роботи;
- теоретичні засади розвитку ділової кар’єри на підприємстві;
- навички пошуку роботи й само презентації;
- порядок написання резюме;
- джерела інформації про ринок праці.

Рекомендована література:

1. Єгоршин А.П. Управління персоналом. - Н. Новгород, 1997
2. Зайцев Г.Г. Управління персоналом - СПб.: Північно-Захід, 1998
3. Історія та сучасні проблеми управління персоналом / Под ред. В.І. Данилова - СПб.: СЗАГС, 1999
4. Комаров Є. Управління кар'єрою. Частина 1, 2 // Управління персоналом, № 1, 1999
5. Маслов Є.В. Управління персоналом підприємства - М.-Новосибірськ, 1998
6. Управління персоналом / Под ред. Т.Ю. Базарова, Б.Л. Єрьоміна. - М.: Юніті, 2002
7. Управління персоналом організації / За ред. А.Я. Кибанова. - М.: Инфра-М, 2001

Питання для самоконтролю знань:

1. Що таке кар’єра та кар’єрне портфоліо?
2. Як будувати кар'єрного порт фолію при навчанні в університеті?
3. Які основні завдання для вибору кар'єрної мети на 1-2 курсі?

4. Які основні завдання 3-4 курсів є вибір місця роботи та одержання досвіду?
5. Що є основним ресурсом під час пошуку роботи?
6. Які методи пошуку роботи?

ТЕМА 8. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ» В НТУ «ХП»

Навчальні елементи, що повинні бути засвоєні:

- навчальні плани;
- навчальний план бакалавра за спеціальністю 071 „Облік і оподаткування”;
- навчальний план підготовки магістра (на базі бакалавра) спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Питання для самоконтролю знань:

1. На скільки років розрахований навчальний план підготовки бакалавра?
2. Яка кваліфікація може бути присвоєна бакалавру після закінчення навчання у НТУ «ХП»?
3. Які види практики передбачені навчальним планом бакалавра?
4. Що таке структурно-логічна схема навчального процесу?
5. У чому відмінність навчального плану бакалавра від навчального плану магістра?
6. Які види практики передбачені навчальним планом магістра?

3.2. Підготовка реферату на обрану згідно із завданням тему

У процесі самостійної роботи з навчальної дисципліни студенти виконують не лише стандартні, а й творчі індивідуальні завдання за власним вибором. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь використання знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань.

Індивідуальна творча робота студента оформлюється у вигляді реферату з певної наукової проблеми, що повинен містити систематизоване викладення сутності проблеми, фактичний матеріал, обґрунтовані висновки, список використаних джерел.

Термін “реферат” має латинське коріння і в дослівному перекладі означає “докладаю, повідомляю”. Словники визначають його значення як “короткий виклад письмово або у формі публічної доповіді змісту книги, вчення, наукової проблеми, результатів наукового дослідження.

Реферат - це вид індивідуального завдання, який передбачає вирішення конкретних практичних навчальних задач з використанням відомого, а також самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Складником такої роботи можуть бути

програмні продукти та графічний матеріал, який виконують відповідно до чинних нормативних вимог та із застосуванням комп'ютерної графіки.

Виконання реферату сприяє поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Від студента вимагають ретельної роботи з різноманітними джерелами інформації, збирання необхідних даних, їх аналіз і систематизація.

В процесі підготовки реферату студент здобуває і вдосконалює вміння та навички творчої, науково-дослідницької праці, привчається до належного оформлення результатів дослідження. Підготовлені студентами реферати є складовою Звіту про виконання самостійної роботи.

Метою підготовки реферату є демонстрація вміння критично осмислювати вивчений матеріал, аналізувати міжнародний та національний досвід, узагальнювати та описувати свої власні спостереження, практично реалізувати теоретичні положення в самостійних розробках. Бажаною вимогою є висвітлення своєї дослідницької роботи.

Загальні вимоги до реферату:

- чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань, що виключають можливість неоднозначного тлумачення;
- конкретність викладення результатів дослідження;
- обґрунтованість рекомендацій та пропозицій.

Етапи роботи над рефератом:

1. Вибір і формулювання теми. Тема повинна бути не тільки актуальною за своїм значенням, але оригінальною, цікавою за змістом.
2. Підбір і вивчення основних джерел за темою (як правило, не менше 5).
3. Складання бібліографії.
4. Обробка і систематизація інформації.
5. Розробка плану реферату.
6. Написання реферату.
7. Оформлення реферату.

Зміст роботи повинен відображати:

- знання сучасного стану проблеми;
- обґрунтування вибраної теми;
- використання відомих результатів і фактів;
- повноту цитованої літератури, посилання на роботи вчених, що займаються даною проблемою;
- актуальність поставленої проблеми;
- матеріал, що підтверджує наукове, або практичне значення на даний час.

Структурно реферат повинен містити 4 основних частини:

- вступ,
- основна частина,
- висновок,
- список літератури.

За наявності додатків інформація про них повинна міститися в змісті. Додатки можуть містити документи, ілюстрації, таблиці, схеми, словник використовуваних термінів та ін.

Вступ повинен включати коротке обґрунтування актуальності теми реферату, оцінку стану досліджуваного питання, проблеми, постановку мети і формулювання завдань, які автор ставить перед собою, а також короткий огляд вивченої літератури, інших джерел інформації. Обсяг вступу складає 1 - 2 сторінки тексту.

У вступі, як правило, висвітлюється:

- актуальність теми реферату, зв'язок з сьогоденням, значущість в майбутньому;
- нові сучасні підходи до вирішення проблеми;
- наявність суперечливих точок зору на проблему;
- протилежність побутових уявлень і наукових даних;
- особисті мотиви і обставини виникнення інтересу до даної теми.

Основна частина реферату містить матеріал, який відібраний студентом для розгляду проблеми. Середній обсяг основної частини реферату - 10 сторінок. Необхідно звернути увагу на обґрунтований розподіл матеріалу на параграфи, уміння формулювати їх назву, дотримання логіки викладу. В основній частині повинна бути викладена власна думка із заявленої проблеми і сформульовані самостійні висновки, що посиляються на приведені факти. При викладі основної частини не слід відступати від теми, а факти повинні бути науково достовірними. Посилання на авторів, чії думки, інформація використані в рефераті, обов'язкові. Вивчення та аналіз теоретичних джерел включає реферування основної літератури з проблеми, в тому числі - й найновішої, з метою висвітлення стану проблеми, яку досліджує студент, вибір та аргументацію об'єкта дослідження.

В заключній частині реферату студент формулює висновки, звертає увагу на виконання поставлених у вступі завдань і мети. Висновок повинен бути чітким, коротким, витікати з основної частини. Обсяг висновку - не більше 1 сторінки тексту.

Список використаної для написання реферату літератури розміщують на останній сторінці. До нього входять джерела, що використані і цитовані в рефераті. У роботі над рефератом рекомендовано використовувати не менше 5 джерел.

Реферат має бути охайно оформлений, граматично і стилістично написаний. Реферат необхідно друкувати (писати) на аркушах білого кольору формату А4 з однієї сторони. Параметри сторінки: ліве поле — 30 мм, праве - 15 мм, верхнє та нижнє — по 20 мм. Шрифт — Times New Roman; його розмір — 14, міжрядковий інтервал — 1,5. Мова написання - державна.

У тексті реферату необхідно робити посилання на авторів при наведенні цитат, різних точок зору, при висвітленні того чи іншого питання.

Максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом за виконання реферату складає 6 балів.

Реферат оцінюють за наступними критеріями (в балах):

- відповідність змісту роботи вибраній темі - 2;
- повнота і логічність викладення теми - 2;
- рівень самостійності виконання роботи - 1;
- дотримання вимог щодо його оформлення - 1.

Тематика рефератів:

1. Видатні бізнесмени світу та історія їх успіху.
2. Видатні бізнесмени України.
3. Еволюція відносин власності та новітні форми власності.
4. Принципи діяльності підприємств.
5. Порядок укладання трудового контракту та його суттєві умови.
6. Закордонний досвід створення та діяльності товариств.
7. Діяльність холдингових компаній в Україні.
8. Як розпочинав свою справу один із відомих бізнесменів? (особу вибрати самостійно).
9. Найприбутковіші підприємства сьогодення.
10. Найгучніші справи про банкрутство.
11. Історичний аспект виникнення податків.
12. Значення податків у формуванні державного бюджету України.
13. Становлення професійних бухгалтерських організацій
14. Бухгалтерська професія.
15. Роль і значення бухгалтерського обліку в управлінні підприємством.
16. Роль бухгалтерського обліку в забезпеченні проведення економічного аналізу фінансової звітності.
17. Успішна кар'єра бухгалтера в сучасному світі: передумови, складові, етапи реалізації.
18. Ідеальне місце роботи для молодого фахівця зі спеціальності «Облік і оподаткування».
19. Аналіз проведеного огляду вакансій бухгалтера.
20. Професійні програми в галузі бухгалтерського обліку.

3.3. Розробка тематичного кросворду на професійну тематику

В процесі виконання самостійної роботи студенти повинні скласти тематичний кросворд на 10-15 професійних термінів. При розробці тематичного кросворду студент має право вибрати будь-який з наведених (або не наведених) видів і типів.

Тематичний кросворд професійних термінів складають з усіх тем дисципліни «Вступ до спеціальності». Етапи складання кросворда.

- зробити аналіз навчального тексту за темою;
- скласти список слів досліджуваного навчального матеріалу;
- вибрати найбільш підходящий тип кросворда;
- пошук і складання питань до професійних термінів; понять, визначень;
- креслення малюнка сітки в Excel (або від руки) ;
- нумерація малюнка сітки;
- друкування (вписування) текстів питань і відповідей;
- орфографічна перевірка текстів;
- перевірка текстів на відповідність нумерації.
- друкування (оформлення) кросворда.

Визначення слів, на які варто знайти відповіді, можуть бути прямими, непрямыми (тобто пропонується знайти анаграми, антоніми, синоніми, довідатися що-небудь за "картинкою, що приводиться", символу, формулі) і т.п.

Слова в кросворді мають бути вписані без скорочувань, аббревіатури та ін.; відповіді на слова слід зашифровувати у вигляді повних визначень. Терміни, які використовують у кросворді, повинні відповідати програмі курсу «Вступ до спеціальності». Не допускають використання термінів з інших курсів і дисциплін.

Кросворд не повинен розпадатися на окремі частини. Слова варто тлумачити творчо (а не просто переписувати зі словників), коротко й точно. Не можна використовувати однокорінні слова. Ніяке загадане слово або однокорінне з ним не повинне зустрічатися ніде в тлумаченні. Слова треба брати тільки в однині називного відмінка виключенням слів, у яких немає однини. Початкові букви загаданих слів повинні як можна повніше представляти алфавіт.

Бажано користуватися словником, енциклопедією, довідником видань останніх років.

Кросворд має бути компактним і відповідати основному правилу складання кросвордів — слова можуть перетинатися, але не можуть мати суміжних клітин.

Кросворд оформлений від руки або набраний на комп'ютері, повинен мати таку структуру:

Перша сторінка

I — сітка кросворду (пусті клітинки) для вписування слів з нумерацією;

II — перелік визначень до кожного терміну;

Друга сторінка

III — заповнений кросворд (зі збереженням нумерації);

IV — перелік визначень до кожного терміну і правильних відповідей;

Третя сторінка

V — перелік використаної літератури.

Оформлений кросворд є складовим елементом Звіту про виконання самостійної роботи.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за складання тематичного кросворда професійних термінів, складає п'ять балів. Тематичний кросворд професійних термінів оцінюються за наступними критеріями (в балах):

- відповідність тематиці навчальної дисципліни - 2;
- повне, цілісне, логічне трактування термінів - 1;
- оригінальність виду кросворда - 1;
- дотримання вимог до його оформлення - 1;

3.4. Робота над есе «Портрет сучасного бухгалтера»

Одним з видів творчої роботи студента з дисципліни «Вступ до спеціальності» є написання есе на тему «Портрет сучасного бухгалтера» обсягом до 10 сторінок.

З формалізованих вимог до есе потрібно віднести тільки наявність заголовка, вступу, основної частини й висновку.

У *вступі* використовуйте пастки для привертання уваги, такі як: цитата, вірш, питання, міркування, незвичайні факти, ідеї або смішні історії. Немає необхідності висловлювати в першому реченні основну думку. Але воно повинне підводити до неї або якимось чином ставитися до головної ідеї або тези, а також містити основні положення есе. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. Наприклад: Яким ми уявляємо собі бухгалтера? Певно таким, яким зображає його давній стереотип – «маленька» людина з великою рахівницею, за широким столом, заваленим папками, бухгалтерськими книгами та паперами, досить сувора і суха особистість, що мислить категоріями математики. Таким був образ бухгалтера досить давно. Яким же він є сьогодні – сучасний бухгалтер?

При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на наступні питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що пролунали в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є важливою в даний момент?», «Які поняття будуть залучені до моїх міркувань?», «Чи можу я розділити тему на трохи більше дрібних підтем?» і т. д. Уникайте таких фраз, як "Це есе про ..." або "Я збираюся поговорити про...".

В *основній частині* виражайтеся зрозуміло. Підкріплюйте основні ідеї фактами, міркуваннями, ідеями, яскравими описами, цитатами або іншою інформацією, матеріалами, які інтригують і захоплюють увагу читача. Використовуйте довідкові матеріали, щоб уникнути тавтології. Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо актуального питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюють структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані або строгі міркування) пропоновану тезу. Там, де це необхідно, як аналітичний інструмент можна використати графіки, діаграми й таблиці. Залежно від поставленого питання аналіз проводять на основі наступних категорій: причина —

наслідок, загальне — особливе, форма — зміст, частина — ціле, сталість — мінливість. У процесі побудови есе необхідно пам'ятати, що один параграф повинен містити тільки одне твердження й відповідний доказ, підкріплений графічним або ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи розділи аргументацією, необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки. Добре перевірений спосіб побудови есе – використання підзаголовків для позначення в головній частині ключових моментів аргументованого викладення. Сукупність підзаголовків допомагає побачити те, що пропонує зробити студент (чи є добрим його бачення). Ефективне використання підзаголовків – не тільки визначення основних пунктів, які студент бажає висвітлити, це також наявність логічності у висвітленні теми есе.

Для допомоги у Додатку В наведений орієнтовний (але не вичерпний і не обов'язковий !!!) перелік питань, які можуть бути порушені при написанні есе.

У *висновку* продемонструйте ваше зростання і потенціал у професійній сфері. Покажіть ваші погляди на проблему. Опишіть, які дії ви плануєте у вашому майбутньому вжити відносно даного питання.

При написанні есе виникає певна група труднощів через незнання того, яким чином використовувати літературу за цією темою. Студент має можливість уникнути цих проблем, виконуючи наступне правило: при цитуванні завжди подавати текст в лапках та формувати точне посилання на джерело, вказуючи номер сторінки. Але перелік використаної літератури не наводиться, оскільки есе – це викладення власних думок студента.

При оцінці есе викладач виходить з того, що не існує абсолютно “правильних” та “неправильних” відповідей на запитання, як це буває в фізиці чи математиці – існують тільки більш–менш аргументовані точки зору.

Викладачі чекають від студентів самостійного мислення, відображення власних думок стосовно певної теми, проблеми.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за написання есе, складає 15 балів. Есе оцінюється за наступними критеріями (в балах):

- відповідність змісту есе заданій тематиці - 2;
- якість роботи, тобто глибина розкриття проблеми, оригінальність викладених думок та аргументованість, обґрунтованість та критичний аналіз, знання та розуміння соціальних, економічних, політичних та культурних процесів, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю тощо - 7;
- доречне використання цитат, віршів, незвичайних фактів та ін. - 3;
- стилістика та грамотність викладення - 2;
- дотримання вимог до його оформлення - 1.

Слідуючи цим простим правилам і порадам, ви зможете написати таке есе, яке необхідне в рамках самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності».

4. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Після виконання самостійної роботи студент складає звіт, яким підтверджує реалізацію встановленої програми. При відсутності такого Звіту студента не допускають до складання заліку.

Звіт оформляють на аркушах паперів формату А4 (210 x 297 мм). Звіти виконують комп'ютерним або рукописним способом на одному боці аркуша білого паперу.

Текст роботи слід друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: верхній і нижній – 20 мм, лівий – 30 мм, правий - 15 мм.

Окремі слова, формули, знаки, які вписують до надрукованого тексту, повинні бути чорного кольору; щільність вписаного тексту має максимально наближатись до щільності основного зображення. Скорочення слів і словосполучень у роботі допускають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації упродовж усього тексту звіту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш Звіту про виконання самостійної роботи оформлюють відповідно до Додатку А.

Наступним обов'язковим аркушем є Лист оцінювання Звіту про самостійну роботу (Додаток Б).

Виконаний у повному обсязі і відповідно оформлений Звіт про самостійну роботу здають викладачу (лектору) не пізніше 10 днів до проведення підсумкового контролю знань. Студентів, які своєчасно не надали на перевірку звіт щодо виконання самостійної роботи, до підсумкового контролю знань не допускаю.

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Кафедра економічного аналізу та обліку

Звіт про виконання самостійної роботи з дисципліни: «Вступ до спеціальності»

Виконала:

студентка 1 курсу факультету ЕП
групи ЕК-56 Яровікова Вікторія

Перевірила:

д.е.н., проф. Давидюк Т.В.

Харків 201_

Лист оцінювання Звіту про самостійну роботу

Вид самостійної роботи та критерії оцінювання	Максимально можлива кількість потенційних балів	Фактична кількість балів за результатами Звіту
Підготовка реферату на обрану (згідно із завданням) тему:	6	
– відповідність змісту роботи вибраній темі	2	
– повнота і логічність викладення теми	2	
– рівень самостійності виконання роботи	1	
– дотримання вимог до його оформлення	1	
Розробка тематичного кросворду на професійну тематику:	5	
– відповідність тематиці навчальної дисципліни	2	
– повне, цілісне, логічне трактування термінів	1	
– оригінальність виду кросворду	1	
– дотримання вимог до його оформлення	1	
Робота над есе «Портрет сучасного бухгалтера»	15	
– відповідність змісту есе заданій тематиці	2	
– якість роботи, тобто глибина розкриття проблеми, оригінальність викладених думок та аргументованість, обґрунтованість та критичний аналіз, знання та розуміння соціальних, економічних, політичних та культурних процесів, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю тощо	7	
– доречне використання цитат, віршів, незвичайних фактів та ін..	3	
– стилістика та грамотність викладення	2	
– дотримання вимог до його оформлення	1	
Разом	26	

Орієнтовний перелік питань, які можуть бути використані при написанні есе

«Портрет сучасного бухгалтера (аудитора)»

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЇ

Виконує роботу в різних ділянках бухгалтерського обліку. Фіксує склад і джерела господарських засобів, їх рух.

Веде облік основних засобів, товарно-матеріальних цінностей, витрат на виробництво, реалізацію продукції, результатів фінансово-господарської діяльності, розрахунки з постачальниками і замовниками і т.п.

Здійснює прийом, контроль первинної документації у відповідних ділянках обліку, обробляє її вручну або за допомогою ЕОМ.

Складає звітні калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг), проводить нарахування і перерахування платежів до державного бюджету, внесків до фондів соціального і пенсійного страхування, заробітної плати співробітників, податків і т.д.

Відповідає за дотримання штатної, фінансової і касової дисципліни, кошторисів організаційно-господарських і інших витрат, збереження бухгалтерської документації, оформлення і здача їх в установленому порядку до архіву.

Робота жорстко регламентована інструкціями. Бухгалтер може виконувати функції аудитора в аудиторській організації (фірмі) або залучатися комерційними структурами.

2. ПРОФЕСІЙНІ ЗНАННЯ І УМІННЯ

Бухгалтерові необхідна хороша підготовка з математики, основ інформатики і електронно-обчислювальної техніки, статистики, фінансів, управління, грошового обігу. Повинен знати:

- директивні і нормативні документи з питань організації бухгалтерського обліку та складання звітності;
- технологію та економіку конкретного виробництва;
- принципи організації і планування діяльності. Повинен уміти:
- вести звітну документацію;
- проводити перерахування коштів і т.д.;
- користуватися персональним комп'ютером.

3. ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВІ ЯКОСТІ

- схильність до роботи з числами;
- високий рівень зосередженості і розподілу уваги;
- розвинені рахунково-аналітичні здібності;
- хороша оперативна пам'ять;
- посидючість, принциповість, відповідальність.
- високий рівень уваги;

- оперативна пам'ять;
- емоційна стійкість;
- прагнення до підвищення професійного рівня;
- схильність до систематичної роботи з літературою;
- акуратність;
- наполегливість;
- терпіння;
- вимогливість;
- педантизм;
- організованість.

4. МЕДИЧНІ ПРОТИПОКАЗАННЯ

Роботу не рекомендують людям із захворюваннями:

- нервової системи і відхиленнями в психіці (надмірна недовірливість, тривожність, збудливість);
- судинною дистонією з вираженими головними болями (гіпертонія, мігрень).

5. БЛИЗЬКІ (СПОРІДНЕНІ) ПРОФЕСІЇ (спеціальності)

Податковий інспектор, економіст, фінансист, викладач в навчальному закладі.

6. НАВЧАННЯ

Вищі навчальні заклади, професійні училища, навчальні центри, курси.

7. ПОПИТ НА РИНКУ ПРАЦІ:

- ринок бухгалтерів на сьогодні стабільний, серйозних змін не прогнозується;
- неухильно знижується попит на бухгалтерів, освіта яких обмежується лише курсами або без вищої спеціальної освіти.